

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisori nefrancate nu se
primesc.
Manuscrisuri nu se retrimit.
Inserate
se primesc la Administrațiune
în Brașov și la următoarele
SIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukos Nachf.,
Kun. Angenthal & Emmer Leos-
ner, Heinrich Schalko, A. Op-
pelik Nachf., Anton Ooppelik.
In Budapesta la A. V. Golber-
ger, Ekstein Bernat, Iuliu Le-
opold (VII Erzsebet-köru).
Prețul inserțiilor: o serie
garmond pe o coloană 10 bani
pentru o publicare. Publicări
mai dese după tarif și invo-
ială. — RECLAME pe pagina
5-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXX.

„GAZETA“ iese în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-ri de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-ri de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumără la toate ofi-
cile poștale din țară și din
străinătate și la d-ii colectorilor.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare
târgului Inului Nr. 30, etajul
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul acasă: Pe un an 24
cor., pe șase luni 12 cor., pe
trei luni 6 cor. — Un esem-
pliar 10 bani. — Atât abona-
mentele, cât și inserțiile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 92.

Brașov, Miercuri-Joi 26 Aprilie (9 Maiu).

1907.

Nu ni-a fost dat s'avem bucurii.

Trecură și sărbătorile. Avurăm un timp frumos, zile senine și calde așa că iute am simțit un contrast între frigul din zilele trecute și căldura ce a urmat de-odată. De-am putea-o zice aceasta și în ce privește mulțumirea interioară a inimei noastre. Dar soartea, care nu ne-a dat să avem bucurii în viața noastră națională, a rămas tot așa de rece și rigidă față cu noi. Ba mai mult în timpul din urmă s'au înăsprițit dușmăniile în contra Românilor.

Nu mai trebuie să spunem de ce, căci se știe prea bine că cauza principală este mișcarea în contra proiectului de lege școlară al lui Apponyi. Conștiința națională ce s'a manifestat în adunările de protestare nu e pe placul adversarilor cauzei noastre. Lucru asemenea foarte ușor de înțeles. Mai greu de înțeles ar fi urâtele și odioasele scornituri și faime răutăcioase, ce se pun în curs pentru a înegri și calomnia pe Români, dacă nu ar fi așa de învederat că numai pe calea aceasta a pervertirii adevărului se pot afla pretexte de a ne ataca, după-ce am dat și dăm nesfârșite probe despre lealitatea noastră.

E curios că de un timp încoace un ziar, care nu este guvernamental, publică cele mai răutăcioase insinuări la adresa Românilor din Ungaria. „Pester Lloyd“ publică acum altă serie de corespondențe din Viena, care de care mai calumniatoare și mai veninoase pentru de a lua în apărare opera lui Apponyi față cu pretinsa agitație a Românilor. De când s'a dat lozinca de a înăspri prigonirile pe tema absurdă a irendentei, apar din când în când corespondențe menite mai mult pentru streinățate, eari au de scop a lăți părerea că toată opoziția Românilor în chestiunea școlarelor nu este decât o machinațiune înscenată din afară.

Corespondența ultimă vinează din „Pester Lloyd“ vrea să dea de minciună declarația ce a publicat-o deputatul Maniu în numele deputaților naționaliști, în care se resping toate afirmările de mai înainte ale numitului ziar ca neadevărate, și înșiră niște povești absurde, ridicole și imposibile susținând că Liga culturală a aranjat protestarea în contra proiectului lui Apponyi. E de răs când cetești despre sutele de agenți, pe cari i-ar fi trimis Liga în Ungaria și Austria ca să agite. Nu mai puțin ridicol este când se vorbește de o slăbire a agitațiunii în contra proiectului lui Apponyi și când se declară că aceasta este a-se mulțami presiunii guvernului actual român, al căruia partid ar sta în legătură mai strânsă ca toate celelalte cu Liga.

Ar ajunge și numai afirmarea ce-am reprodus-o aici spre a ilustra tendințiositatea cu care se colportează astfel de minciuni și absurdități ce nici nu ar merita să fie remarcate.

Sistemul acesta de insinuare se urmărește de presa contrară nu atât din îngrijire pentru agitația în contra proiectului lui Apponyi, cât mai mult pentru a crea pretexte cari să poată da prigonirii în contra „agitatorilor“ aparență că ar fi justificată, și că în adevăr „irredenta“ nu este numai o născocire a fantasiei lor aprinse.

Te vei pomeni că insinuările presei adversare naționalităților vor avea răsunet și în camera magnaților unde se începe astăzi dezbateră proiectului școlară, care după toate prevederile va fi de-o durată foarte scurtă.

Biroul de corespondență ungară anunțat de cu vreme că Episcopii români vor lua cuvântul în contra proiectului. Nici că se va mai ridica din altă parte cuvântul în contra lui, afară poate de episcopul bisericii evanghelice din Ardeal.

Dintre episcopii sârbi și slovaci

nu va cuteza să-l combată nici unul, dar e cu puțință să vorbească vreunul chiar în contra interesului naționalităților, cum s'a fost întâmplat în ancheta pentru proiectul Berzeviczy, că episcopul sârb Bogdanovici a pledat pentru proiect.

În asemeni împrejurări nu va întâmpina greutate primirea proiectului și de cătră magnați și curând va fi terminat și actul al doilea al acțiunii înscenate de Apponyi în contra intereselor de viață ale școalelor noastre.

Cronica interioară.

Sâmbătă s'a început în ministerul de justiție din Budapesta ancheta asupra reformei legii de presă. Ministrul de justiție Dr. A. Günther a deschis-o printr'un discurs. A vorbit de spiritul în care vrea să facă reforma. Vrea să se asigure libertatea presei și să se ia în scut onoarea penei. Aceia, cari din motive de speculațiune păcătuiesc în contra onoarei private, trebuie să fie pedepsiți, chiar în interesul buneii reputațiunii a presei. Ministrul zice că nu și-a schimbat părerea și principiile ce le-a avut cu privire la libertatea presei. Ceea-ce zice presa poate fi neplăcut pentru anumite sisteme, partide și persoane. Istoria națiunilor dovedește însă, că adeseori a fost răsturnată foată ordinea de drept în unele state, fiindcă presa a fost împiedecată de a descoperi și combate abuzurile existente. Siguranța de drept poate fi scutită pe cale penală în toate chestiunile cari privesc statul ungar și societatea ungară și fără de a se viola principiul egalității de drept. (Asta e marea întrebare!)

Mai departe a susținut ministrul, că neajunsurile de azi nu vor putea fi delaturate decât numai cu ajutorul disciplinei de sine a lucrătorilor presei. Problema ce are s'o rezolve legislația în ale presei, consistă în accelerarea procedurii cu privire la faptele punibile și în încunjurarea ori cărei măsuri, prin care s'ar amenința libertatea presei care este o garanță constituțională de care nu se poate lipsi statul ungar.

Se cetește frumos și apare foarte liberal discursul ministrului de justiție, dar trebuie să primim cu mare rezervă declarațiunile sale, până ce vom vedea dacă faptele corăspund vorbelor.

Luni ministrul de interne contele Iuliu Andrassy a sosit în Viena și a avut o audiență la Maj. Sa. A raportat monarhului asupra mai multor proiecte de lege ce le-a pregătit. Se crede că în audiența aceasta a fost vorba și de așa numitele garanții ale constituției și în deosebi despre proiectul de lege asupra lărgirii cercului de competență al curții administrative. S'a vorbit că ar fi existat oarecari diferențe cu privire la obiectul acesta. Foile coaliției își dau silința însă a nega existența unor astfel de diferențe și desmint că Andrassy ar fi avut intențiunea de a face din ea o chestiune de cabinet, asigurând că cabinetul se identifică cu toți pașii întreprinși de contele Andrassy.

De altă parte foile extreme vorbesc ca de ceva sigur, că Majestatea Sa nu vrea să se abată în chestiunea garanțiilor constituționale dela punctele sale de vedere și că Khuen Hedervary, fostul ban al Croației și ministru, ar fi diabolus rotae în această chestiune. Dânsul ar fi influențat pe Majestatea Sa.

Auzind Wekerle de ceea-ce se petrece, a alergat și el la Viena ca să intervină în favorul lui Andrassy. Poate că stîrca cu criza de cabinet să fie lansată cu intențiunea de-a agita în contra guvernului. Zilele ce urmează vor aduce lumină și în privința aceasta. Deocamdată se pare în adevăr forțată amestecarea lui Khuen Hedervary în această afacere. Postul ban al Croației a fost în adevăr la Viena zilele acestea, dar se zice că monarhul l'a chemat spre a-l consulta cu privire la pactul cu Croația. În mod officios se susține însă, că ar fi mers la Viena numai în afaceri private.

Majestatea Sa Monarhul a primit alături în audiență particulară pe ministrul de externe austro-ungar bar. Aehrenthal, care a raportat Majestatei Sale în mod amănunțit despre demersurile făcute în călătoria sa recentă la Berlin.

Convocarea camerilor române. Monitorul Oficial de Duminecă, a publicat decretul regal, prin care corpurile legiuitoare sunt convocate pentru Joi 26 Aprilie v. current în sesiune extraordinară. Iată textul raportului consiliului de ministri adresat regelui, pentru a motiva această convocare: Sire! În fața împrejurărilor, prin cari trece țara, subsemnații rugăm pe Majestatea voastră să binevoiască a aproba convocarea actualelor adunări legiuitoare în sesiune

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Oarba din Amalfi.

Novelă de W. Urban.

— Urmare. —

Încă în noaptea ce-a urmat, Francesco fusese luat din pat și condus la închisoare. Când a doua zi lumea din Amalfi trecea pe lângă casa, unde locuia Francesco, stăteau aici spre marea lor mirare doi Carabinieri a căror pene roșii se vedeau fluturând de departe. Ei nu lăseseră pe nimeni să intre și să iasă din casă, iar în interiorul casei făceau doi polițiști o perchiție, întorcând toate obiectele din casă cu fundul în sus. Incidentul acesta interesant pentru micul orașel, pusese pe locuitori într-o iritațiune tot așa de mare, ca atunci când cu omorul Englezului. Se răspândeau și credeau cele mai cutezate faime și păreri, și cu cât oamenii comentau mai mult aceste faime, cu atât ele primeau o formă mai grozavă în fantazia lor.

În fapt se petrecea însă lucrul așa, că Francesco fu arestat în urma arătărilor Concetei, găsindu-se la el o bancnotă de o sută lire, despre care n'a putut dovedi cum și-a agonisit-o. Din întâmplare era aplicată o stampilă pe dosul bancnotei, cum se face adesea în Neapole de cătră

banchieri, cari le folosesc pentru a plăti cu ele pe musterii. A fost ușor de constatat, că această stampilă, care reprezenta o cruce piezișă — a fost a bancheului cu care avea a face Englezul și că bancnota de una sută lire, a primit-o Englezul dela acești banchier, scurt timp înainte de moartea lui. Cu toate că Francesco susținea, că a găsit aceasta bancnotă, indicând chiar și locul unde a găsit-o, nimeni nu credea aceasta și cercetările urmără mai departe, însă fără reușită. Abia trei zile mai târziu, se găsi pe fundul dublu al bărcii lui Francesco, între două scânduri, portofoliul Englezului cu mai multe bancnote asemenea celei găsite la el.

După aceste constatări, judele de instrucție Romero, crezu că e inutil a mai ținea pe Giorgio Mazuri în închisoare prea severă și permise ca să fie cercetat în celula lui din Municipiu, de cătră mama lui.

Era o zi de Noemvrie cam aspră, când Donna Beata însoțită de Concetta, scoboră dela locuința ei mergând spre Municipiu. Era pentru prima oară dela arestarea lui Giorgio, că eșea pe afară. Din toate părțile se aduna lumea, și își șoptea tainic despre schimbarea exteriorului Donnei Beata. Pe cap avea, din cauza frigului, o maramă mare neagră de lână, care atârna până jos și care făcea ca fizionomia oarbei, acum palidă de suferințe sufletești, să iasă în mod și mai înfricoșat la iveală. Cu toate că

locuitorii din Amalfi erau obicinuiți cu aparițiunea oarbei pe stradele din Amalfi; totuși de astă-dată, într-o zi așa de noroasă de Noemvrie, figura ei osoasă făcu impresia unei stăfii văzute în ziua mare și toată lumea privea plină de groază în urma ei făcânduși stânta cruce.

Donna Beata nu era conștie de impresia ce o lăsa ea la locuitori, și tocmai din cauza asta și prin liniștea ei, cu care mergea înainte, se potență la oameni această înfloritoare impresie până la groază. Cu cât se apropia mai mult de municipiu, cu atât se părea că devine mai iritată și resuflarea-i mai accelerată. Nu putea să aștepte îndestul momentul, în care să îmbrățișeze pe fiul ei.

În sala mică a pertractărei, Menotti Romero era ocupat tocmai cu cei doi arestanți, Giorgio Mazuri și Francesco Ghilardi, pentru ca punându-i față în față, să-i aducă la o mărturisire sau pentru a mai putea aduce astfel lumină în multe puncte întunecate, ce erau în legătură cu acest omor.

»Francesco Ghilardi«, zise el serios și dojenitor cătră acuzat, »toată purtarea d-tale ce ai avut-o dela început în afacerea asta, a fost purtarea unui om, care nu merită să aibă cineva milă cu el, nici iertare. Gândește-te bine, căci e vorba aici de capul d-tale. Poți însă să-ți mai cruți viața prin o mărturisire. Și dacă nu vrei

s'o faci asta ca om cinstit, fă-o cel puțin din milă, pentru aceia, pe cari i-ai adus la nenorocire.

În momentul acesta se deschise ușa și se auzi răsunând bățul oarbei pe pavăgiul de piatră, și scurt după aceea apărură ea singură, cu înfățișarea ei fioroasă.

»Unde-i fiul meu?« resună vocea ei tremurândă, dar pătrunzătoare.

La auzul acestui glas se îngroziră cei de față. Toată dragostea de mamă a acestei femei, care de-o generație întreagă era învelită în noaptea întunecoasă, ieși prin această voce la iveală.

»Mamă — Mamă!« strigă Giorgio, isbucnind într'un plâns convulsiv și căzând în brațele oarbei.

»Să se știe, Giorgio«, murmură Donna Beata între sărutările cu cari acoperea obrazii fiului ei, »că mă omoară dacă mi te iau. Să se știe.«

Francesco își întoarse la apariția oarbei fața în altă parte. Tremurând în tot corpul, își descheiă cămașa, ca și cum i-ar fi fost prea strămtă și l'ar sugruma și horcăi cuvintele: »Domnule judecător — «

Tăcu însă deodată găfâind.

Aceasta atrase deodată atențiunea lui Don Romero. »Mărturiseste!« îi mai admonia odată. »Și așa sunt toate zadarnice.«

extraordinară pentru ziua de 26 Aprilie a. c. Suntem cu cel mai profund respect Sire, ai Majestății Voastre prea plecati și prea supuși servitori, (urmează semnăturile miniștrilor).

Cercurile liberale bine informate susțin, că nouăle alegeri se vor face în cursul lunii Mai. După zările oficioase data acestor alegeri va depinde de durata acestor sesiuni. O versiune, care pare foarte verosimilă, este aceea după care guvernul va încerca să obțină de la camerele conservatoare câteva reforme din cele făgăduite prin manifestul adresat țării în numele M. S. Regelui. În cazul când aceste reforme nu vor fi acordate, corpurile legislative vor fi dizolvate imediat.

Regele Serbiei și răscoala țărănilor români. D-l St. Cihoschi, avocat al ministerului român al domeniilor, a făcut o excursiune în Serbia și Bulgaria. La Belgrad avocatul Cihoschi a fost primit în audiență la conac, de Regele Petru. Suveranul sârb s'a interesat în deosebi de răscoalele țărănești și a cerut d-lui Cihoschi numeroase explicații în această privință. Regele părea foarte bine informat de cele ce s'au petrecut în țara românească cu această tristă ocazie și a atras atenția d-lui Cihoschi asupra știrilor false și tendențioase publicate de zărele din Viena, asupra răscoalelor din România. Suveranul sârb a declarat d-lui Cihoschi, că nu s'a îndoit un singur moment, că răscoalele vor fi înăbușite repede, deoarece știe că armata română este bine organizată și disciplinată. Regele s'a interesat până și de cele mai mici detalii asupra răscoalelor. A întrebat pe d-l Cihoschi de numărul morților, de pagubele suferite de marii proprietari, de localitățile unde răscoalele au fost mai violente și a sfârșit cu povestea despre soldatul, care a împușcat pe propriul său tată răsculat. La sfârșitul audienței, Regele Petru a exprimat convingerea, că clasele dirigente române vor face totul pentru țărani, cari se găsesc în mare lipsă.

Adunarea electorală săsească din cercul Sibiului.

Atitudinea deputaților sași în dieta ugară, în ce privește combaterea proiectului Apponyi, a provocat, precum știm, în cercurile alegătorilor sași mare nedumerire, ba chiar nemulțumire. Acestei nemulțumiri s'a dat expresiune și în adunarea de Duminecă, convocată la Sibiu, în care și-au ținut dările de seamă deputații acestui cerc d-nii Dr. W. Bruckner și Dr. Lindner. Ambii oratorii s'au ocupat în vorbirele lor îndeosebi cu tactica urmărită de clubul Sașilor în fața proiectului Apponyi, arătând în mod amănunțit toate demersurile ce le-au făcut deputații sași pentru a combate acest proiect atât de păgubitor intereselor vitale ale poporului săsesc.

După dep. Lindner a luat cuvântul Dr. K. Wolf prezentând un proiect de rezoluțiune, prin care se aprobă atitudinea deputaților cercului Sibiu față de proiectul Apponyi.

Dr. D. Czokelius, fizicul orașului Sibiu, nu vrea să critice atitudinea deputaților, dar spune că ar fi fost bine, dacă contactul între alegători și deputați ar fi fost mai viu. (Aprobări). Trebuie să tin-

»D-ta — — D-ta îmi asigură viața, dacă voiu mărturisii.«

»Așa-dar — Giorgio e nevinovat. Eu am omorât pe Englez.«

O adâncă tăcere urmă acestei grave mărturisiri. După o pauză urmă judecătorul:

»Istorișește cum s'a întâmplat. — Francesco isbucni în lacrimi și povestii cum dela prima întâlnire a lui cu Englezul, l'a tot observat necontent și a tot căutat momentul în care a putut să pună mâna pe avutul lui, pe care îl ținea mult mai mare decât a fost. Intr-o zi iar l'a văzut beat răzimat de zid pe drumul ce duce la Utrani. Atunci l'a omorât pe la spate c'un topor, a tărit cadavru între stânci, l'a jefuit și s'a dus apoi în barca lui, care în timpul acela era legată jos la țarm.

Până ce s'a luat aceste la protocol, se întoarse Francesco cătră oarbă care sta nemișcată în picioare cu ochii ațintiți spre tavan.

»Donna Beata«, strigă el deodată ca mânat de-un sentiment intern.

»Ce vrei dela mine Francesco?« întrebă aceasta cu vocea-i rece monotona.

»Donna Beata te-am vătămat greu. Nu cutez să te rog de iertare, dar — — nu mă blăstema! Nu-mi dori nimic rău, Donna Beata, căci sunt destul de nenorocit.«

dem într'acolo ca comitetul central săsesc să nu figureze în viitor numai pe hârtie, ci să devină o adevărată organizațiune politică și economică.

Alegătorul Roth critică atitudinea deputaților. Pretinde ca în viitor să se proceadă altfel în chestii atât de importante, cum a fost proiectul Apponyi. Deputații să nu fie marionetele alegătorilor, dar nici alegătorii să nu fie considerați ca simpli votați (Stimmvieh). Am fi dorit ca dep. nostru d-l Dr. Lindner, ca specialist și om de școală, să fi luat cuvântul în contra proiectului în desbaterea generală.

Directorul școlar R. Brandsch dă expresiune nemulțumirii unui cerc de alegători mai tineri, în fața politicii ce o urmărește conducătorii sași. Acești alegători nu sunt mulțumiți cu atitudinea comitetului central săsesc, care n'a funcționat de loc în chestia atât de importantă a proiectului școlar. În fața acestui proiect, care amenință viața noastră națională și care lasă pe învățătorii sași pradă volniciei și unor măsuri polițienești, comitetul central n'a făcut nimic. (Aprobări). În continuare oratorul zice că postul de deputat nu e compatibil cu postul de președinte al comitetului central (Dep. Dr. Bruckner e președintele comitetului central săsesc. Not. Red.) și pretinde ca aceasta să se schimbe pe viitor. Mai departe alegătorii nu sunt mulțumiți nici cu atitudinea deputaților, și nici cu faptul, că aceștia au delegat din mijlocul lor în comisiunea dietală pentru învățământ ca membru pe un om bolnăvicios. Pe lângă toată nemulțumirea colegilor săi de principii nu prezintă însă o contra-rezoluțiune în vederea armoniei ce trebuie să domnească în mijlocul poporului săsesc.

Dep. Dr. R. Schuller încearcă să ia în apărare pe deputații sași în contra atacurilor. În fine după ce mai vorbesc d-nii E. Neugeboren, redactorul ziarului »S. D. Tageblatt« și Dr. Karl Wolff, adunarea primește cu unanimitate rezoluțiunea prezentată de dep. Wolff.

Luni s'a întrunit comitetul central săsesc votând o rezoluțiune, prin care se aprobă atitudinea deputaților sași, și se pretinde ca și pe viitor deputații sași să intervină în mod energic pentru apărarea intereselor vitale ale poporului săsesc.

La finea ședinței președintele Dr. W. Bruckner roagă pe membrii comitetului să-l absolve din postul de președinte. Comitetul decide, ca până la viitoarea ședință a comitetului să rămână în postul său. În viitoarea ședință se va face alegerea noului președinte.

Deputatul Vaida cătră alegătorii săi

În urma cunoscutelor incidente din ședințele din 8 și 10 Aprilie ale dietei ungare, deputatul Dr. Alexandru Vaida-Voevod a adresat de sărbătorile Paștilor alegătorilor săi din cercul Ighilului o scrisoare deschisă, în care, după-ce se scuză că în urma unor împrejurări mai puternice decât voința omenească și în urma faptului că soția sa zace bolnavă, e împedecată a veni în mijlocul alegătorilor săi, se ocupă pe scurt de incidentele amintite. Dr. Vaida constată că a cetit cu gând curat și patriotic poeziile din chestiune, voință să adverteze pe deputații din coaliție și pe ministrul de culte, arătându-le un simptom

Iritațiunea și temerea cu care a rostit Francesco aceste cuvinte, au dovedit în destul, că temerea superstițioasă de Maledetta, care poate a fost potențată prin înfățișarea ei cutremurătoare, a fost cauza care a făcut pe Francesco, să-și mărturisească păcatul.

»Dumnezeu să te ierte Francesco pentru cele ce mi le-ai făcut mie, eu te-am iertat, răspunse ea blând, îmbrățișând din nou pe Giorgio.

Deși frica lui Francesco de Maledetta a fost neîntemeiată, și deși oarba i-a iertat lui cea mai crudă durere care i-a făcut-o, totuși justiția nu l'a putut ierta și l'a trimis pe cincisprezece ani în închisoare.

Giorgio și Concetta însă se cununară în primăvara următoare, cu toate șoaptele oamenilor cari se aflau încă sub influința superstiției față de Maledetta. Abia după ce se convinseseră, că prin această căsătorie a intrat fericirea în această casă, cum în fine-care an se nășteau mici Giorgio și Concetta, cari se jucau sănătoși și voioși în jurul bunicii oarbe, abia atunci încetă superstiția proastă ce o aveau față de »Maledetta«.

Fetele vii și sănătoase ale copilașilor răzătorii învinseseră superstiția.

— e. —

însăpământător al bolii șoviniste, care cerește tot mai mult țărām atāt în sinul Maghiarilor cât și în sinul Românilor. N'a avut intențiunea de-a ofensa pe Maghiari, ceea-ce rezultă în de-ajuns din împrejurarea că a dat cetire și poeziei, care în-sultă pe Români, ci a voit prin o politică sinceră și prin vorbiri, cari oglindează fidel nemulțumirea ce ciocotește în sufletele naționalităților nemaghiare și chiar și în sufletul poporului maghiar desmostenit de drepturi politice, să contribuie la înaintarea și fericirea tuturor neamurilor, claselor sociale și confesiunilor din patrie și astfel și la înaintarea și fericirea patriei însăși. Acest scop a voit să-l servească și atunci, când a dat cetire celor două poezii. Dep. Vaida continuă apoi:

»Dupăce parlamentul a descoperit în această faptă a mea o ofenzare numai a națiunii maghiare, trecând cu vederea că cu aceeași îndreptățire ar fi trebuit să descopere și o ofensare a »Mocanilor«, eu am acceptat pe deplin punctul de vedere al partidului naționalist, anume că în cazul când parlamentul printr-o faptă a mea — cu toate că aceasta nu s'a săvârșit cu intenții ofenzatoare — se simte ofenzat, eu am dorința să-mi exprim regretele. În ședința dela 10 Aprilie am dat expresiune acestor regrete. Și totuși am fost osândit la cea mai grea pedeapsă parlamentară, fiind condamnat prin hotărârea Camerei la dojană protocolară, cu toate că nu este caz de precedentă în viața parlamentară, ca după-ce un deputat și-a exprimat regretele pentru o faptă sau o vorbă a sa în fața Camerei, să mai fi primit și dojană protocolară, necum să se fi continuat în contra lui o goană sistematică.

»Hotărârea dojenii protocolare în contra mea a fost adușă fără anchetă prealabilă, pe motiv că astfel dispune regulamentul Camerei.

»Numai așa s'a putut întâmpla că s'a săvârșit împotriva mea nedreptatea de a fi învinuit că eu mergând în biroul stenografilor, le-ași fi predat acestora poeziile cu pricina pentru a le introduce, oarecum ca contrabandă, în procesul-verbal stenografic.

»Afirmarea aceasta este lipsită de orice temei, și a fost născocită de niște oameni, cari caută în contra mea, cu orice preț, pretexte de incompatibilitate.

În continuare dep. Vaida arată că nici dojana protocolară n'a fost de ajuns deputaților majorității, ci aceștia, cari timp de un an de zile l'au insultat, cari au călcat în picioare, între hohote, tot ce este sfânt pentru un om cu inimă simțitoare, au pretins ca să-și depună mandatul, pe care nu l'a obținut din mila lor sau a lui Apponyi, ci prin voința, încrederea și dragostea alegătorilor.

»Spre a vă liniști, iubiți alegători, vin să vă declar cu toată hotărârea că nu am de gând să satisfac acestor pofta de lor. Nu, cu atât mai vârtos că nestăruștele telegrama de aderent și scrisorile de încurajare primite de la voi îmi oferă garanția, că prigonirile de cari am avut parte au potențat numai încrederea voastră față de mine.

»Nu, pentru-că nu pot recunoaște nici majorității, nici unui ori altui ministru îndreptățirea, de a și araga în viața constituțională a statului, o putere mai mare decât aceea, care îi compete exclusiv majorității suverane a unui cerc electoral. — Datorinței mele față de parlament am satisfăcut pe deplin atunci, când nu numai că pentru o faptă, care era lipsită de intenție ofenzatoare, mi-am exprimat regretele, dar pe deasupra m'am supus, necondiționat, verdictului ce l'a rostit în contra mea camera.

»Nu pofta majorității ci voința și ținuta, ce ați manifestat-o în trecut, ce urmați a o manifesta astăzi și pe care veți mai av-a ocaziune constituțională de a o manifesta și în viitor, iubiții mei alegători, a avut, are și va avea să determine ținuta mea politică.«

Cronica din afară.

Flota engleză într'un port german. Din Londra se anunță, că flota engleză compusă din 16 vapoare va intra la 16 Iunie în portul german Travemünde, unde va rămâne timp de 3 zile. Germanii plănesc mari serbări cu acest prilej.

Emigrarea Grecilor din Rumelia. În Pireu au sosit de curând alți 862 emigranți greci din Rumelia orientală. Emigranții au declarat că viața le e imposibilă în Rumelia. În Burgas s'a interzis preotului grec orice funcție oficială.

Diplomați englezi asupra situației internaționale. Ziarul »Petit Parisien« publică opiniile mai multor bărbați politici

englezi asupra situației internaționale. Cunoscutul bărbat de stat Dilke a declarat: »Este foarte glumeț lucru să se creadă că Germania va ataca pe Englitera, și tot atât de puțin serios este să se creadă că Englitera va căuta să facă un război Germaniei. Două națiuni pot să-și manifeste antipatiile fără ca pentru aceasta ele să fie nevoite a-și face război. Pacea Europei este pe mult timp asigurată din partea acestor două țări.

Planurile Bulgariei în Macedonia. Ziarul bulgar »Dnevnic« arată într'un articol de fond că a sosit timpul ca Bulgaria să intre în activitate în Macedonia. România este acum încurcată în afacerile ei interne, Serbia e ocupată cu războiul vama cu Austro Ungaria și Grecia nu posedă armată suficientă. Bulgaria ar putea deci lucra acum în bună voce în Macedonia.

Agitații în China. Ziarul »Daily Express« află din Tientsin că populația chineză este foarte neliniștită din cauza agitației care domnește în spiritele chineze. Porțile orașului au fost mănjite cu sânge. Același lucru s'a întâmplat și înainte de răscoala Boxerilor în Peking. Societățile secrete s'au înmulțit și au chiar și în oraș mai multe sute de membrii.

STIRILE ZILEI.

— 25 Aprilie v.

Archiducele Francisc Ferdinand la Dresda. Moștenitorul tronului austro-ungar, archiducele Francisc Ferdinand, a sosit luni la Dresda, unde a vizitat expoziția de flori.

Comitetul capelei române gr. or. din Viena exprimă profundele sale mulțumite stim. d-ne Elena A. Popovici din Brașov pentru 2 sfesnice de argint ce le-a dăruit pentru capela rom. gr. or. din Viena.

Cununie. Doamna Paulina N. Popp ne face cunoscut căsătoria fiului său Aurel cu domnișoara Mariaora M. Ionescu, care va avea loc Duminecă, 29 Aprilie curent, oarele 2½ p. m. în sf. biserică Brezoianu din București.

Felicitările noastre!

Procurorul din Garansebeș a ridicat nu de mult acuză în contra mai multor coriști ai reuniunii rom. de cântări din Garansebeș, pentru executarea câtorva cântări »antipatriotice« românești, între cari și frumoasa compoziție a maestrului Vidu »Dorul instrăinatului«. La pertractarea, ținută Mercuria trecută acuzații, în număr de 12, au fost achitați...

Emigrările din comitatul Brașovului. În luna Aprilie s'au liberat pașapoarte pentru 66 locuitori din comunele aparținătoare comitatului Brașov.

O nouă călătorie cu balonul la polul nordic. În Stockholm se fac pregătiri pentru o nouă călătorie cu balonul la polul nordic. O expediție de 35 oameni va pleca cu vaporul Frithiof în ziua de 1 Iunie st. n. la Spitzberg, unde vor umfla balonul, în care se va imbarca aeronautul Walter Wellmann. Plecarea la pol va avea loc în a doua jumătate a lui Iulie.

Convocare. Despărțământul »Medias-Ibașfalău« (Medgyes-Erzsébetváros) al Reuniunii învățătorilor gr. cat. din Archidieceza de Alba-Iulia și Făgăraș în senzul ș-ului 21 din statute își va ținea adunarea generală de primăvară Duminecă în 19 Maiu a. c. la 8 oare în școala gr. cat. din Ibașfalău (Erzsébetváros), la care prin aceasta să invite toți onorații membrii de pe teritoriu acestui despărțământ, precum și toți aceia ce doresc înaintarea învățământului nostru popular. Medias, la 7 Maiu 1907. Izidor Dopp, president.

Inundațiile din Macedonia. Mai toate satele și cătunele din regiunea Seres (Macedonia) sunt ruinate. Satul Spatova, timp de trei zile a fost inconjurat de apele revărsate, cari se urcară la 2 m. înălțime. Din 200 de case n'au scăpat decât numai 5, fără însă, a fi și victime omenești. — La Baracli-Giumaia apele s'au revărsat inundând piața. Comunicația în oraș se face cu bărci. Victime omenești se zice că sunt la Gheri-Kioi, unde 80 de case s'au prăbușit. Inspectorul general Hilti-Pașa, s'a dus cu escorta lui, la al 26 lea kilometru al liniei ferate Salonica-Monastir și de acolo cu ajutorul bărcii la Kirdjilar și în împrejurimi, interesându-se de aproape de toate satele, cari au suferit consecințele dezastruoase ale inundațiilor.

Biroul presei din Londra a cerut d-lui A. D. Xenopol, profesor la universitatea din Iași, să scrie un studiu asupra ultimelor răscoale țărănești din România.

Produsele Fabricii de mărfuri argiloase din Cristian (țevi de piatră și articole Chamotte) se află de vânzare cu prețuri originale numai în **Depozitul din Brașovul-vechiu, Strada lungă Nr. 35, care s'a deschis din 1 Maiu.** (2848. 2-39)

Cursul la bursa din Viena.	
Din 7 Mai n. 1907.	
Renta ung. de aur 4%	152 10
Renta de corone ung. 4%	94.25
Impr. căl. fer. ung. în aur 3 1/2%	83 10
Impr. căl. fer. ung. în argint 4%	93 95
Bonuri rurale croate-slavone	96.—
Impr. ung. cu premii	147.65
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	148.—
Renta de hârtie austr. 4 1/10	98 65
Renta de argint austr. 4 1/10	98.50
Renta de aur austr. 4%	116 95
Renta de corone austr. 4%	98 65
Bonuri rurale ungare 3 1/2%	88.35
Losuri din 1860	157.—
Acții de-ale Băncii ung. de credit 1787 —	
Acții de-ale Băncii austr. de credit 773 40	
Acții de-ale Băncii austro-ung.	667.50
Napoleoniori	19.10
Mărci imperiale germane	117 62 1/2
London vista	240.62 1/2

Paris vista	95.67 1/2
Note italiene	95.40

Cursul pietei Brașov
Din 30 Mai n. 1907.

Bancnote rom. Cmp. 18.96	Vënd. 19 —
Argint român	18.80
Lire turcesci	21.50
Scris. fonc. Albine 5%	101
Ruble Rusesci	2.63
Napoleoniori	18.94
Galbeni	11.20
Mărci germane	117.20

La esposițiile igienice din Cairo în anul 1895 și în Londra la anul 1896 a fost premiat **SPIRITUL REUMA** a lui Vidder cu diploma de onoare și cu medalie de aur. Probat de capacități medicale și întrebuitat cu succes în spitale

SPIRITUL-REUMA și FLUID de PUTERE, are efect sigur la toate părțile corpului și acume: contra reumatismului dureri de nervi, șoldină, ischias, asthmă ș. a. În multe cazuri efectul este atât de mare, că după o fricțiune încetează durerile.

Dureri de dinți și cap vindecă în 5 minute
Prețul unei sticle cu instrucție 1 coroană, sticle mai mari cu 2 cor. 40 bani.

Depou principal în Budapesta: la farmacia d-lui **JOSIF TÖRÖK** Király-utca nr. 12 și Andrássy körút nr. 26, și la d-l Dr. A. Egger, Váci körút 17. asemenea în toate farmaciile din provincă, precum și la proprietarul
WIDDER GYULA farmacist în Sátoralya-Ujhely. Comande din provincie se efectuează prompt.
Depou în Brașov: la Victor Roth farmacia la Ursu, Alexina Jekelius, Franz Kelemeș, Friedrich Stenner, Ed. Kugler. 21-20,2719.

Avis important!

Aduc la cunoștința On. public de **Dame** din loc și din împrejurimea Brașovului, că m'am reîntors din voiaju din streinătate și am adus un mare asortiment de

PĂLĂRII

de Dame, de Domnișoare și de copii.

Bogat asortiment de **Modele** din Viena și Paris se găsește totdeauna în magazinul meu. — Pălării vechi prelucrez după moda cea mai nouă cu prețuri foarte moderate.

Asemenea să primește în salonul meu orice comandă de **Rochi, Bluze, Costume de Dame și de copii** de cusut cu prețuri foarte reduse. Rog On. public de Dame de a-mi da sprijinul D-lor.

Cu toată stima

ROSA WEISS,
Strada Porții Nr. 16. Etagiul I.

Magazin de încălțăminte

ALFRED IPSEN

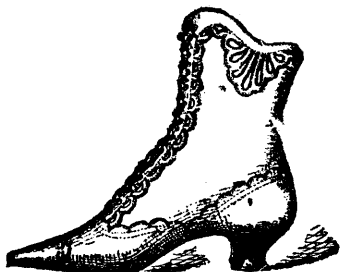
Brașov, Strada Vămei 36, vis-à-vis de Cafeneana Transilvania (Halta Tramvaiului.)

Mare asortiment și deposit bogat de **Ghete** pentru stradă, Sport, de lucru și de lux, potrivite după picior și cu prețuri foarte ieftine

Specialitate: Ghete fine cu sic lucrate după măsura și metod ortopedic. — La comande de afară ajunge trimiterea unei ghete vechi ca măsură.

Reparaturi

se fac prompt și ieftin.

(2817, 3-4)

Praturile-Seidlitz ale lui MOLL

Veritabile numai dacă fie-care cutiă este provădută cu marca de apărare a lui A. MOLL și cu subscrierea sa.

Prin efectul de leuire durabilă al Praturilor-Seidlitz de A. Moll în contra greutateilor celor mai ce-bicose la stomac și pântece, în contra cărcelilor și acrelei la stomac, constipațiunei cronice, suferinței de ficat, congestiunei de sânge, haemorholdelor și a celor mai diferite bôle femeesci a luat acest medicament de casă o răspândire, ce crește mereu de mai multe decenii încoace. — Prețul unei cutii originale sigilate Corone 2.— Falsificațiunile se vor urmări pe cale judecătorească.

Franzbranntwein și sare a lui Moll.

Veritabil numai dacă fie-care sticlă este provădută cu marca de scuire și cu plumbul lui A. Moll.

Franzbranntwein-ul și sarea este foarte bine cunoscută ca un remediu popular cu deosebire prin tras (frotat), alină durerile de șoldină și reumatism și a altor urmări de rēcôlă. — Prețul unei cutii originale plumbate cor. 1.90.

Săpun de copii a lui Moll.

Cel mai fin săpun de copii și Dame, fabricat după metcdul cel mai nou, pentru cultivarea rațională a peleii, cu deosebire pentru copii și adulți. — Prețul unei bucăți cor. —40 b. Cinci bucăți cor. 1.80.

— Fie-care bucată de săpun, pentru copii este provădută cu marca de apărare A. Moll. —

Trimiterea principală prin Farmacistul A. MOLL Wien, I. Tuchlauben 9. c. și reg. furnisor al curții imperiale.

— Comande din provincie se efectuează șilnic prin rambursă postală — La depozite se se ceră anunit preparatele provădute cu iscălitura și marca de apărare a lui A. MOLL.

Depozite în Brașov: la d-nii farmaciști Ferd. Jekelius, Victor Roth și en gros la D. Eremias Nepoșii, și C. H. Neustädter

Norocul la TÖRÖK este statornic!

Neîntrecut este norocul, care favorisează colectura noastră principală. Am plătit On. noștri clienți în scurt timp câștiguri mai mult de 30 milioane corone, între cari cele mai mari câștiguri, și anume:

de 2-ori premiul cel mare de **600,000 Cor.**
Câștigul cel mai mare de **400,000 Cor.**
6 à 100,000, 3 à 90,000, 3 à 80,000, 3 à 70,000, 4 à 60,000, mai multe à 50,000, 40 000, 30,000, 25 000, 20,000, 15,000 și afară de acestea multe alte câștiguri de 10,000, 5,000, 3,000 2,000, 1,000, și 500 etc.

Recomandăm a participa la loteria de clase, care are cele mai mari șanse de câștiguri din lume și a comanda la noi un los norocos. La următoarea loterie de clasă a 20, se vor sorta éráși din

125.000 losuri 62.500

cu câștiguri, în total cu suma enormă de 16 milioane 457,000 cor.

Cel mai mare câștig event. 1.000,000 Cor.
Special 1 premiu cu 600,000, 1 câștig à 400,000, 1 à 200,000, 2 à 100,000, 2 à 90,000, 2 à 80,000, 2 à 70,000, 2 à 60,000, 1 à 50,000, 3 à 40,000, 3 à 30,000, 6 à 25,000, 9 à 20,000, 13 à 15,000, 44 à 10,000, și încă mai multe altele.

Care zi din săptămână are pentru Dumniata o deosebită importanță?

Comandați numerii notați lângă ziua în care Vi s'a întâmplat ceva extraordinar.

Duminică 12314.	Luni 53093.	Marti 123027.	Mercuri 123028.
Joi 12411.	Vineri 55348.	Sâmbătă 60015.	

Prețul original al losurilor stabilit după plan, Clasa I. este: 1/8 los orig. fl. — 75, séu cor. 1.50, 1/4 los orig. fl. 1.50, séu cor 3.— 1/2 " " " 3.—, " " 6.—, 1/1 " " " 6.—, " " 12.— și se trimit cu rambursă séu pe lângă trimiterea sumei înainte. Liste oficiöse se espedeză după tragere. — Planuri oficiöse gratis.

Ne rugăm ca comandele pentru losurile norocoöse de sus să se trimită până în

23 Maiu a. c.

cu încredere direct la noi, de-ôre-ce numerile norocoöse se pot ușor epuisa

A. TÖRÖK & Co.

CASSĂ DE BANCĂ A. G.

Cea mai mare întreprindere de loterie de clasă în Ungaria.

BUDAPEST. Secțiunile loterii de clasă a colecturei noastre principale sunt:

Telegram-Adress: Török-Budapest. Centrala: **Servitenplatz 3/a** în palatul propriu.

I. Filială: **Theresienring 46/a.** — II. Filială: **Weitznerring 4/a.**

III. Filială: **Museumring 11/a.**